

РОЗШИРЕНІ ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ»

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи соціальної географії

Лекція 1. Соціальна географія як наука.

1. Визначення науки соціальної географії. Об'єкт і предмет дослідження соціальної географії. Структура предмету соціальної географії. Уточнення об'єкта та предмета соціальної географії в сучасних умовах.
2. Функції соціальної географії, їх розширення як основа розвитку науки, розширення її предметно-об'єктної області.
3. Дослідження нових функцій соціальної географії та їх роль та завдання в соціально-географічних дослідженнях.
4. Завдання соціальної географії у відповідності до зростаючого соціального запиту.
5. Місце та значення соціальної географії серед інших географічних наук. Структура соціальної географії.
6. Проблеми розвитку сучасної соціальної географії.
7. Поняттєво-термінологічний апарат соціальної географії. Основні групи понять соціальної географії: загальні, загальнонаукові поняття, поняття родинних наук та специфічні поняття.

Лекція 2. Становлення та історія розвитку соціальної географії.

1. Виникнення соціальної географії: її корені в світі наук про суспільство та Землю.
2. Основні етапи формування соціальної географії в світі та колишньому СРСР.
3. Розвиток соціальної географії в Україні, основні напрямки: антропогеографічний та економічний.
4. Соціально-географічні школи в Україні: основні напрямки досліджень.
5. Сучасна західна соціальна географія.
6. Основні соціально-географічні школи заходу: часова географія, географія сприйняття, географія розвитку, феміністична географія та ін.
7. Робота Р. Дж. Джонстона "Географія і географи (Англо-американська соціальна географія після 1945 року)".
8. Висновки до історії розвитку соціальної географії в світі та в Україні, перспективи розвитку науки.

Лекція 3. Концепції соціального простору та соціального часу, соціально-географічного процесу та соціогеосистем.

1. Еволюція уявлень про географічний «простір – час» і діалектика розвитку геосистем у «просторі – часі».
2. Соціально-географічний простір: його властивості.
3. Особливості соціального часу.
4. Особливості просторової організації суспільства, рівні організації соціально-географічного простору.
5. Поняття регіональної свідомості та менталітету соціуму.
6. Просторові зони та території людини. Регіональна організація території.
7. Поняття про соціогеосистему як основний об'єкт дослідження соціальної географії.
8. Поняття про соціально-географічний процес, його структуру. Модель соціально-географічного процесу. Управління соціально-географічним процесом.

Лекція 4. Методи та організація соціально-географічних досліджень.

1. Соціологічні підходи до вивчення соціально-географічних явищ та процесів.
2. Види та типи соціально-географічних досліджень.
3. Поняття соціально-географічного факту.
4. Програма соціально-географічного дослідження.
5. Методи інформаційного забезпечення соціально-географічних досліджень.
6. Основні етапи соціально-географічних досліджень.
7. Методи аналізу емпіричних даних соціально-географічних досліджень.
8. Кількісні методи соціально-географічних досліджень
9. Якісні методи соціально-географічних досліджень

Розділ 2. Прикладні напрями дослідження соціальної географії

Лекція 5. Географія соціально-демографічного розвитку, праці та міграційної поведінки населення.

1. Основні поняття демографічного розвитку.
2. Концепції соціально-демографічного розвитку.
3. Чинники соціально-демографічного розвитку.
4. Сучасні тенденції динаміки населення. Демографічна політика.
5. Основні поняття географії праці та міграції населення.
6. Концепції географії праці та міграційної поведінки населення.
7. Ринок праці та його кон'юнктура.

8. Міграція населення, соціальні особливості та наслідки.
9. Чинники трудової діяльності та міграційної поведінки населення.
10. Сучасні тенденції на ринку праці.
11. Трудові міграції. Вимушені міграції

Лекція 6. Соціальна географія міст та сільської місцевості.

1. Основні поняття і сутність розселення.
2. Соціальні аспекти розселення населення. Соціальні функції поселень
3. Особливості розселення населення в соціально-географічному просторі. Форми та чинники розселення.
4. Міське та сільське розселення. Класифікація поселень.
5. Концепції соціальної географії міст
6. Поняття агломерації та їх соціально-географічні особливості.
7. Урбанізація як соціально-географічний процес. Основні тенденції та перспективи розвитку урбанізації.
8. Світові міста. Формування світових міст.
9. Креативні, розумні, зелені міста.

Лекція 7. Соціально-гуманістичні напрями географічних досліджень. Географія культури, освіти, охорони здоров'я, дозвілля та соціальних негараздів.

1. Основні поняття географії культури. Концепції географії культури.
2. Географія мов.
3. Географія релігії. Сакральна географія.
4. Географія освіти і науки. Географія інтелектуального потенціалу.
5. Медична географія. Географія захворюваності населення.
6. Географія відпочинку та розваг.
7. Географія соціальних негараздів.
8. Гуманістична географія.
9. Регіональна свідомість та менталітет соціуму. Регіональна ідентичність. Просторова пам'ять. Поведінкова географія.
10. Перцепційна географія.
11. Часова географія.
12. Феміністична географія. Гендерна географія.

Лекція 8. Географія рівня та якості життя населення. Безпека життєдіяльності населення

1. Якість населення.
2. Відтворювальний потенціал. Діяльнісний потенціал.
3. Система соціального управління відтворенням населення.
4. Індекс якості населення.
5. Рівень та якість життя населення. Система індикаторів.
6. Безпека життєдіяльності населення. Національна та регіональна безпека.
7. Соціальна, демографічна, економічна, продовольча, природно-техногенна, інформаційна безпека.
8. Індикатори соціального розвитку.
9. Географія добробуту населення. Географія бідності.
10. Географія якості життя населення.
11. Соціальне відторгнення. Соціально-просторова нерівність

Лекція 9. Стратегії соціального розвитку територій.

1. Основні поняття і сутність соціальних негараздів як соціальної властивості території.
2. Особливості виникнення і розповсюдження соціальних негараздів, таких як злочинність, бідність, алкоголізм, захворюваність населення, безробіття.
3. Поняття соціального спокою та територіальної соціальної справедливості.
4. Особливості формування менталітету українського соціуму як основи виживання в умовах глобалізації та переходу до стійкого розвитку.
5. Загальні особливості і проблеми регіонального розвитку в Україні.
6. Цілі розвитку тисячоліття.
7. Регулювання соціального розвитку в світі.
8. Управління соціальним розвитком.
9. Програми соціального розвитку території.

Лекція 10. Поточна контрольна робота